

Zajímavosti z Žandovska

Manský Dvůr – zajímavosti a historické souvislosti

Manský Dvůr má velice zajímavou a bohatou historii. Patří k jedněm z nejstarších dochovaných osídlených míst na Mariánskolázeňsku. Manský Dvůr zde stál už možná před tisícem let. V jeho blízkosti probíhala starobylá zemská cesta od západu k východu. Tento dvůr, později opevněný, se v raném středověku stal jedním z méně významných opěrných bodů soustavy ochrany hranic Českého království. K této soustavě patřil v Kynžvartském pasu hrad Kynžvart a nedaleký opevněný Amonsgrýn, později přejmenovaný na Boršegrýn. Nejbližším hradem západním směrem byl dnešní Starý Hrozňatov.



Manský Dvůr byl ukázkovým účelovým venkovským manským sídlem dvanáctého a třináctého století. Dvůr tvořil silný kamenný dvorec s hospodářskými budovami. Tento dvorec byl chráněn hlubokým příkopem, zčásti zavodněným, který posiloval jeho ochranu. Přírodní roklina byla později využita k vybudování rybníků. Dvůr poskytoval svým pánům obživu a také kapitál potřebný pro plnění manských povinností, stejně jako důležitou ochranu jejich majetku. Držitel tohoto dvora byl povinen pravidelně či na vyzvání poskytovat svému lennímu pánu určité zboží. Nejčastěji potraviny, materiál, peníze a někdy i vojenskou sílu, tedy ozbrojené muže a další personál. Tomuto účelu sloužil Manský Dvůr několik století.



Ve 30. letech 20. století koupila tento dvůr a okolní pozemky rodina významného architekta Babušky. Ten investoval spoustu energie a financí do jeho rekonstrukce a vytvořil nádherný venkovský statek. Díky tomu se po zabrání německého pohraničí zalíbil vůdci sudetských Němců Konrádu Henleinovi. Ten ho konfiskoval a přebýval v něm do své smrti v roce 1945. Ve spojení s Henleinem se o dvoře říkalo, že byl postaven do tvaru hákového kříže, což není pravda. Po druhé světové válce byl dvůr znárodněn a stal se součástí JZD Dolní Žandov, což téměř vedlo k jeho zničení. Od devadesátých let je postupně rekonstruován rodinou původního majitele p. Babušky a opět se stává perlou Mariánskolázeňska.



Záchrana místních ovocných odrůd

Současný majitel se kromě záchrany a opravy tohoto

nádherného komplexu věnuje záchraně dalšího bohatství. Jsou jím původní a v místě vyšlechtěné odrůdy ovocných stromů, zejména jabloní a peckovin. Tyto odrůdy byly po mnoho generací šlechtěné tak, aby odolávaly místnímu podnebí a škůdcům. Jsou to pestré, chutné a odolné odrůdy, jeden z místních pokladů.

Minimuzeum pana Buchteleho

Muzeum je sbírkou nálezů a výsledků dlouholetého bádání pana Buchteleho, který dlouhé roky zkoumal a stále zkoumá místní historii a věnuje se i terénním průzkumům. Kromě jiného objevil v okolí Manského Dvora a Dolního Žandova několik zaniklých sídelních míst velmi starého původu.

V tomto muzeu najdete spoustu nálezů, které desítky až stovky let ukrývala země. Mince, nábojnice, chladné i palné zbraně, modely hradů, vybavení a torzo letadla. Muzeum není velké, ale má jedinečnou atmosféru. Při toulkách po Mariánskolázeňsku zde najdete řadu důkazů a artefaktů, které se pojí k místní historii.

Hasičské minimuzeum Podlesí

Podlesí je jednou z vesnic, které si byly svým vývojem podobné. Bývaly zejména zemědělskými osadami a žily zde a hospodařily celé generace původních obyvatel německé národnosti. Ves prošla největším rozkvětem v 19. století, kdy byly výrazně poníženy povinnosti roboty a rozvinula se i doprava a obchod. Zvyšovala se kvalita života a to mělo za následek, že lidé bohatli a rodiny se rozrůstaly.

V tomto čase vznikaly i spolky, které sdružovaly sousedy, věnující se veřejným aktivitám. Každá ves měla i dobrovolné hasiče. Jejich role byla pro rozvoj komunit nezastupitelná při požárech, ale také při společenských a kulturních akcích. Hasiči byli hrdí na své uniformy a byli váženými občany. Proto se současníci rozhodli vzdát hold svým předchůdcům a vybudovali toto malé muzeum. Je to připomínka dávné doby, kdy se lidé museli spoléhat více sami na sebe, a to pro nás za často nezvykle těžkých nebo nepředstavitelných podmínek.



Vojenská střelnice – Dolní Žandov

V údolí mezi Úbočím, Dolním Žandovem a zámek Kynžvart je vojenský prostor, který sloužil během studené války pro výcvik vojáků z nedalekých posádek z Klimentova a Chebu. Sloužil jako střelnice pro motostřelecké a tankové jednotky. Byly zde čtyři dráhy, cvičiště pro hod granátem, střelnice pro tanky a bojová vozidla pěchoty. Byly zde instalovány i pohyblivé terče. V době cvičení byl vždy široký prostor v okolí uzavřen a na polních cestách hlídkovali vojáci. Jedno takové stanoviště bylo například u Bílého kamene na kraji Kynžvartského zámeckého parku.

Praktické tipy

Minimuzeum je otevřeno během sezóny. Když budete chtít na prohlídku, požádejte o otevření muzea personál Manského Dvora. Minimuzeum v Podlesí je prosklená malá budova, takže exponáty jsou viditelné celý rok. Střelnice je stále vojenským prostorem, ale není chráněná ani oplocená.

On-line mapa zajímavostí z letáků Mariánskolázeňska zde:

<https://mapy.cz/s/1gDqz>



Zdroj: Archiv Mariánskolázeňska, www.manskydvur.cz



**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

www.marianskolazensko.info

Projekt byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.